

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajutoriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2 1/3 galbini mon. sunatória.

Anulu XXXV.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6' cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 4.

Brasiovu 24/12 Ianuaru

1872.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Brasiovu 24 Ian. 1872.

Invoirea croatiloru cu maghiarii s'a poticnitu in cerbicós'a constantia a partitei nationale croata, si totusi fara multumirea partitei nationale pace interna nu se póte preconisa! Diet'a Croatiei abia deschisa in 15 prin prelegerea rescripteloru regie din Martiu 1871, si in 19 si fú desfacuta prin banulu prin rescriptu regiu, din cauza, ca nationalii stau cá stanc'a neclatinati pe lunga program'a din 20 Septembrie si denegara lealitatea legei de invoire, facute intre partit'a unionistica maghiarona cu Ungari'a, si cu cuventu, ca dela acésta dieta nu se póte spera una lucrare priintós'a starei de facia. Esta e rezultatulu negotiariloru din Vien'a, unde camaril'a dela 48 nu se mai póte incarca cá tiapulu evreiloru cu tóte sumutiarile la opositiuni. Croatii inse, partit'a unionistica, se invoira odata cu Ungari'a; déca acea partita maiestrita fú espre-siunea vitale a intregi natiuni croate, de ce s'a mai demisu regimulu maghiaru si la alta invoiéla totu cu croatii? — Pentruca insii maghiarii au recunoscutu, ca numai maiortitatea poporului, adica partit'a nationale e espre-siunea adeverala a vointiei tieriei, si nu partit'a maiestrita! — Acum, ca au recunoscutu prin fapta adeverulu, indesiertu va mai confugi ér' la partit'a maiestrita, ca-ce partitele compuse prin coruptitiuni n'au viétia, pe cata au partitele nationali constante si resolute, cum s'a facutu in 48 si cu Transilvani'a, o maiortitate feudale s'a datu de espre-siunea intregi tierie, si i au vendutu tóta autonomi'a, fara macaru se fi intrebatu si pe adeverat'a maiortitate a tieriei; si totusi pana candu invoirea la orce nu se va face cu partit'a maiora nationale, multumire si consistintia nu va avé nici o traficare maiestrita, ca-ce tempulu róde la tóte lucrurile omenesci! Croatii adica, voru revisiunea invoielei facute cu partit'a maghiaróna, si reintregirea autonomiei tieriei, ceea ce nu concede regimulu Ungariei, ca e in contra legei ecsistente, cu tóte, ca fara impacarea cu partitele nationali si in Ungari'a si in Cislaitani'a pacea interna totu uu va fi reale, si sustienerea monarchiei nu se póte asiedia pe o base tare si consistenta.

In Cislaitani'a totu anapoda si pe dosu decurgu lucrurile. Sabi'a lui Damocle spandiura ér' asupra disolvarei senatului. Partit'a constitutionale germana vre cu forti'a alegeri directe la senatu, fara a intreba pe dietele provinciali, ceea ce ar' fi forte partinitoriu centralisarei, adica unitatei imperiului austriacu, inse poloniloru nu le vine la socotéla a primi aceste alegeri cu nici unu pretiu, pentruca pórtá frica, ca rudeni din Galiti'a prin alegeri directe ii voru coversi cu maiorisarea, si tocma in senatulu imperiale, unde n'ar vedé bucurosi nici unu democrat rutenu, ca ce ei inca speréza, cá natiune aristocrata, ca cu dualisari si trialisari se va mai poté restaura paradisulu aristocraticu si in Galiti'a. — Polonii dér' suntu pe duca, déca constitutionalii nu voru cede in punctulu alegeliloru directe, celu pucinu cu o intortocare a legei de alegere, cá se se póta alege numai poloni, cum se facú si cu noi, aruncandune censulu si virilii pe gutu, cá se nu ne putemu redica la o viétia politica competentá.

Dér' indesiertu sucescu si resucescu aristocratii, ca-ce astadi inca domina politic'a nationalitatiloru, si intre monarchi perfect'a invoire, cá se-si consolideze tronurile pe perfect'a egalitate a popóreloru. Asta nu o potu maiestri nici dualismele nici trialismele, ca „la timpu oportunu“, cum dice mesagiulu de acum, va trebui se se faca corpu, candu de sene se voru poticni tóte intortocarile politiciloru séu multu mincinóseloru virilitati. —

In Franci'a Thiers -si propuse demisiunea din caus'a importunitatei unoru discutuni; inse adunarea nationale din Versali'a ei dede unu votu de incredere si Thiers -si trase indereptu demisiunea, adresanduse deputatiunei, carei duse votulu de incredere alu adunarei nationale, ca va consacra si mai incolo servitiale sale camerei si patriei. Toti ministrii -si retieniu portfoliurile. Thiers primi dela regimele esterne multe telegrame cu felicitari. MacMahon inca lu rogase in numele armatei Franciei, cá se-si retraga demisiunea. Republic'a se totu mai consolida si in scurtu Parisulu va veni ceea ce a fostu inainte de resbelu, ca-ce adunarea nu va mai cutedia a i denega inca si de alta-data propunerea de a se stramuta in Parisu, ca-ce Franci'a numai cu capitala in Parisu póte deveni ce a fostu. Pacea nu se turburá nicairea. —

In Rusi'a, lucru mare. Intre beseric'a catolica si cea ortodoxa se lucra la unire, si inca sub activitatea si conlucrarea marelui duce Constantinu si a mai multoru membri ai sinodului muscalescu. Reforme in jurisdictiunea besericésca se primira cu 3 instantie: Tribunalulu sinodalulu, diecesanu si judeciulu besericescu. — In politica se cóce ceva cu muntenegriinii, cari ér' primescu sume mari dela Rusi'a. Senat. Petrovich e in Petruburgu. —

Inca una-data denumirile la tribunale.

Ori-care va fi urmaritu cu luare-amente opiniunile si cum amu dice, espectoratiunile unguriloru, esite atatu prin numerósele loru diarie, catu si in diverse adunari si conversatiuni, va fi trebuitu se se convinga, ca de si ei cá elementu maghiaru, au si asta-data partea leului, totusi din partea loru s'au redicatu si se mai redica cu respectu la denumirile judecatoresci, cele mai aprige reclamatuni si chiaru recriminari. Au inceputu adica se pricepa si maghiarii, ca nu totudéun'a decide cantitatea, ci mai multu calitatea.

Noi din parte-ne amu premisu in Nr. 100 alu acestei foi din an. tr., ca mai inainte de a ne poté enuncia in modu apodicticu asupra denumiriloru judecatoresci, doreamu cá se fimu informati despre unele impregiurari, pe care le-amu fostu cuprinsu in cinci puncte.

Pana se apucamu noi a ne informa de ajunsu in celea ce credeamu, ca trebuie se scimu, pentru cá se nu precipitamu nimicu, éta ca ne luara pe dinainte unele pene, care servescu astadi sub drape-lulu activitatei (luate cum o intielegu altii, éra nu noi), pentru cá se bucuine pana la marginile pamentului inalt'a intieptiune ce a predominatu la desu accentuatele denumiri. Totu acelea pene afa, ca bucatie ce se aruncá concurentiloru romani, precum arunci nesce coji la cate unu cersietoriu, ar' fi de ajunsu pentru trei milióne de romani, éra mai departe valachulu se-si cunósca lungulu nasului, si

se nu -si uite nici pe unu momentu, ca aici este in Ungari'a, éra nu in Valachi'a.

Fórte multiamimu de frumos'a invetiatura. Numai nu scimu cum se intempla, ca la alte popora, de ecs. la sasii nostrii, ori-candú a cutediatu se le vorbésca vreunu sasu in asemenea stilu si tonu, ei l'au declaratú de tradatoriu si l'au sciutu afara din sinulu natiunei! Totu asia, candu la ei s'ar incerca se se incuibe vreuna scóla cá ceea ce se dice cosmopolita pe la noi, de multu ar' fi datu afara pe reprezentantii aceleia. Abia a trecutu 1 luna, de candu tocma aici la noi s'a intemplatu in acestu sensu una scena din cele mai rare in viétia poporaloru. Concetatiunii sasi de aici informati fiindu, ca dóra doi connationali de ai lorú s'ar fi amestecata, nu in politica, ci numai in una intreprindere din sfer'a economiei nationale (cale ferata), cu scopu de a vetama interesele materiali ale acestui municipiu, unu altu sasu fruntasu iritatu preste mesura, strigá in siedintia si in audiulu tuturorú: „De se va adevéri una crima cá acésta, eu insumi amu se le facu furcile si se i spendiuru in miduloculu piatiei!“

Espre-siune barbara; ea inse se audí in Decembre anulu Domnului 1871. Intregulu corpu nationale fú insgomotatu si agitatieuna se continua pana in ór'a de facia?

Inse noi romanii suntemu una din dóne: séu prea generosi, séu prea servili; suferimu insultele cu patientia. Din contributiuni, tacsé si accise de vreo treidici milióne, cateva coji, cateva sfarmituri si apoi: Bogda proste, cá cei de pe poduri! —

— Intre acestea noi inca amu aflu cate-ceva cu respectu la cele cinci intrebari ale nóstre. Din mai multe asta-data numai unele.

Listele candidatiloru la tribunale au fostu confectionate si transmise de catra presiedentii denumiti de mai inainte. Asia déra propunerile au depinsu dela presiedentii. Stilulu este Omulu. Cum au fostu presiedentii, asia au fostu si propunerile. Acele propuneri séu candidatiuni substernute ministrului au trecutu la una comisiune compusa din deputati, intre cari au fostu unu singuru romanu, Sigism. Popu. Acestia le au censuratu. De acilea candidatii pentru Transilvani'a fiindu separati de catra ungureni, au fostu transpusi la una alta comisiune compusa din: comitele Péchy, br. Apor, Gust. Groiss, A. Gyarmathi si — unu romanu, adica Iosifu Hosszu. Déra comitele Péchy n'a voitu a lua parte la acésta operatiune interesanta. Asia déra a remasu cá ceilalti patru membrii se se constitue in comisiune, ceea ce s'a si intemplatu. Acésta comisiune apoi a impartitu posturile, respective a opinatu preste propunerile presiedentiloru si ale deputatiloru. Pana in 7 Decembre statulu personale alu tribunaleiloru transilvane a fostu asiediatu asia, precum lu vediú lumea publicatu dupa acea.

Aici se cuvène a observa fórte bine, ca intre acesti 4 membri ai comisiunei transilvane numai br. Apor este acela, despre care s'ar poté dice, ca in calitatea sa de presiedente la curtea de apelu ar' fi cunoscundu capacitatile juridice din Transilvani'a si calificatiunile lorú; éra ceilalti n'au servitu nici una-data in ramur'a justitiei, prin urmare nici n'au de unde se cunósca. Asia a urmatu, ca de facto, adica in fapta, in adeveru, tribunalele transilvane se organisara de catra prea iubitulu a-

micu si prea veneratul patronu alu romanilor, adica de catra magnatul secuiescu br. Apor. In catu pentru dn. Hosszu, apoi dsa o patí si astadata intocma precum a patitu nu de multu cu frumosulu seu proiectu de lege electorale, pe care omnipotentii dilei in contradicere chiaru cu solemnele promisiuni facute de catra insusi comitele Andrassy, lu aruncara in cosulu de maculature. Déra cine va fi pacalitu pe dn. Hosszu, cá se lu duca din vechi'a sa specialitate, in care se afla si se lu amestece in comisiunea acésta? Rea pacalitura; pe semne cá se lu faca de ura in ochii romanilor. Este innocentu sermanulu, nu ve maniatu pe elu. S'au aflatu metropoliti si episcopi etc., cari cu luni mai inainte au compusu liste de romani si i au recomandat, cu totul indesiertu, ca-ci „amiculu si confratele“ nostru br. Apor -si a ténutu de cea mai sacra datorintia, cá se apere tíer'a de „daco-romani“, adica cum amu dice, de romani nascuti in Daci'a, pre candu altii o apara de Panonoromani, adica de cei nascuti in Panoni'a.

Déra se camu lasamu siag'a in una cestiune atatu de seriósa. Dupa noi, datori'a membriloru comisiunei erá a reflecta pe ministru, ca ei nu suntu ómeni de acea specialitate, si ca se cuvene cá elu se chiamo pe altii, si competenti, si scutiti de ura nationale; éra barbati de acestia se mai afla astadi pre catu scimu noi, inca numai intre membrii curtei de casatiune si revisiune. —

Se luamu aminte!

Iuliu Madarász pretinse in sied. din 12 strict'a ecsecutare a legeri scolarie, si mai bune salariu pentru invetiatori populari, nu numai de statu, ci si pentru cei confesionali, dandu nnu proiectu de resolutiune, cá de alta data se se specializeze folosirea sumelor votate, sub positiunea de spese pentru invetiamentulu populariu. Min. Pauler primese proiectulu cu reserva de rubric'a pentru spesele nepredite; nu se invoiesce inse la libertatea invetiamentulu in scólele inferioari, cum pretinse Schwarz, ci numai pentru scólele superiori, nici la revisiunea legeri scolarie, cu argumentu, ca desele schimbári nu suntu bune (pentru maghiari nu, dér pentru altii acuma da). In fine propunerea lui Madarász se primese.

Abia se recunoscú valóre si §-lui 21 din legea scolaria, cu tóte, ca si pana acum erá lege, si dupa ea tóte scólele confesionali, ce dovedescu sporiu bunu, trebuia se capete ajutoriu cerutu dela statu, atatu pentru lipse catu si pentru salariulu invetiatoriloru. Acum, ca s'a mai primitu odata intrarea in valóre a acestui §-u se nu lasamu nefolosita ocaziunea de a ne pretende ajutoria pentru scólele confesionali cu invetiatori harnici, prin protopopi si acestia prin ordinariate, cá se nu remana respinse pe aici incolo. Apoi rezultatulu se lu facemu cunoscutu publiculu, cá se se védia adeverulu din fictiune. —

Totu in 12 se mai votá pentru **invetiamentulu adultiloru** 70.000 fl.; pentru candidati de profesori si invetiatori poporali 10.000 fl. Apoi

Pentru infiintarea de scóle agronomice si industriale pe la scólele superioare poporale 100.000 fl.!

Roguve, atata suma de bani, cata se votase si in anulu trecut, spre a cui folosu s'a spendatu? S'a facutu una, numai un'a singura scóla agronomica ori industriale pentru Romanii din tóta Ungari'a si Transilvani'a?! Unde este ingrigirea statulu si de poporulu romanu plugariu, déca elu face scóle agronomice numai pentru maghiari cu limb'a eschisivu maghiara?! Si déca nu, cum se póte numi unu atare statu facia cu desconsiderarea totale a unui poporu intregu?! — Vitregu? despotu? tiranu? ori parintescu si ecuitabile?! Aléga-si epitétulu, care lu merita in fapta, care inse celu ecuitabilu si conveniente se intiparesce in anim'a poporulu, din care nici o fictiune nu lu póte sterge!

Maritele ordinariate de ambe confesiuni ale natiunei romane, cate suntu, tóte, suntu pre umilitu rogáte in loculu mahnitulu poporu, cá se binevoiesca a se cointielege si a da la in. regimu ori la coróna una petitiune solidaria, cá se idé in drépta considerare strigatóri'a necesitate si meritarea poporulu romanu, si in tóta intemplantarea se nu mai amane ai infiintia celu pucinu preste totu statulu una scóla preparandiale romana, una adica de fetiori si alta de fete, una scóla industriale, si neaparatu una scóla agronomica, cari se fia

intre confesiunile romane paritetice tóte, pentru cá stapanii cei cu man'a inchisa si cu pumnulu strinsu pentru romani, se nu opuna imposibilitatea infiintari acestoru institute stentorie reclamate, mai reclamate, decatu miliónele infrumsatierei Pestei si stipendiale pentru ciangaii maghiari, cari n'au nici unu meritu pentru statulu nostru, de care merita romanulu in mesura atatu de dovedita si de istoria; séu déca nu va vre, atunci se ne recunósca a proportiunea sarcineloru portate pentru statu atata parte din bugetulu instructiunei publice, cata se cuvine, dupa chiai'a contribuierei poporulu romanu la tesaurulu statulu, facia cu celelalte popóre constituitórie de statulu séu complexulu lui, cata dividenda se cuvine poporulu romanu, si noi, potu dice, ca totu poporulu romanu de aici, nu vomu fi harpia atatu de hrápítória, incatu se ne atingemu de unu banu, ce se cade altei natiuni, dupa sarcin'a portata de acele. Asia se ve ajute atotopotintele a porta indelungatu cu gloria adeverata pedulu de parintii poporulu si de archierei, cari -si punusufletulu pentru turmele sale!!! —

Preparandia de fetiori si de fete romane!

E inecuitabilu, e asupritoriu, cá unu poporu se mistuésca pentru sine beneficiale statulu; ci a proportiunea contribuierei romanulu sum'a votata in bugetu se se folosésca pentru institute romane de crescere!!! Asta o cere dreptatea!

Scimu pre bine, ca statulu a infiintiatu atate preparandie, fara cá se fi avutu atata considerare catra romani, incatu a proportiunea sarcineloru, ce le pórtá, si a contribuierei ce depuréza si elu in tesaurulu statulu, se infiintieze si pentru ei macaru una preparandia curatu romanésca, la care se confuga candidatii de invetiatori fara teneru de maghiarisare, cum s'a facutu pentru secui si maghiari sub directiuni nationale! In Clusiu inca se afla acum inceputa o preparandia de statulu de fetiori si alta de fete, inse ambele totu numai in limb'a de propunere maghiara; din care cauza, presimtiendu romanii, ca institutele voru fi numai maghiare, cá nescé oficine de maghiarisare, nici ca s'au imbulditu a concurge la ele, incatu acum abia se afla vreo 5 elevi preparandiali romani acolo. Planulu substernutu la ministeriu a fostu facutu, cá preparandia de fetiori se fia **paritetica**, dér', dorere! ca acum e totu numai maghiara, cu tóte, ca se afla si 5 romani in ea, asupriti de greutatea limbei impuse. Déca planulu a venitu intaritu, cu caracteru pariteticu, apoi elu trebuia se se publice **ca atare** mai de multe ori prin diurnale, ca-ce atunci a buna séma, ca ar' fi confugitu din tóte partile elevii romani; déca inse paritismulu a fostu numai pro forma enunciatu, atunci elu se se reboteze nu numai dupa caracteru, ci si in reatate de atare si cu limb'a romana intocma; ori se se reinfintieze dér' d.e. la Naseudu una preparandia atare de fetiori si de fete din tesaurulu statulu cá se nu se indigneze romanulu, ca cu banii lui se cultiva numai maghiarismulu! — Éca déra, ca nu se póte escusá directiunea instit. ped. cu pretextu, ca n'au venitu mai multi romani, ca-ce nici pomenire nu se fach, cumca institutulu va fi pariteticu si ca romanii voru capata instructiune in limb'a sa materna inlesnita.

Romanii totu astépta cu sete, inse si cu indignatiune, cá se se publice de una-data caracterulu acelei preparandie de statulu, ca e pariteticu si ca romaniloru, cá fia ai statulu, inca li se deschide ocaziune a se perfectiona la misiunea de invetiatori poporali nationale, cum se afla deschisa, cu desconsiderarea maioritatiei, poporulu tieari, pentru maghiari si inca din pungile nóstre mai multu. Mai antaiu dér' se se stabileze caracterulu pariteticu, apoi voru concurge pe apucate si romanii. Totu asemene pretendu romanii si paritatea institutulu pedagogicu pentru fete, pentru ca pana atunci poporulu romane indignatu de atata sfortiare si pentru maghiarisarea secululu frumosu! si e gata a se face si martiru pentru crescere romana nationale! Intrebati si pe inspectori. —

Cei dela més'a verde a camerei potu suleva acésta tractare derja cu tendentiele maghiarisarei si cu parasirea de totu a intereselor culturali romane si in Ardélu, unde si diei voru striga respaltire in ceru pentru atata desconsiderare a fratiloru de una sórte pe pamentu! —

Din comitatulu Clusiuului 14 Ian., in seínu din Clusiu.

In Nr. Gazetei 98 faci'a a dóu'a, sub titulu: „Din comitatulu Clusiuului“, apare una core-

spondentia fara datu si subscriere, la care corespondentia permitemu a face urmatóriele observari.

Recunoscu, ca legea actuala e rea, — si debe se me esprimu, ca cu acésta lege, — si pana candu acésta lege ucigatória de simtiu constitutionalu va mai domina, respective avé potere, romanii din Transilvani'a sub nici unu pretextu nu se potu decide pentru una activitate, — si pe tóta intemplantarea trebuie se remana stensu pe langa politic'a pasivitatiei adoptate, — ca-ce la din contra ori si ce pasu facutu pe terenulu activitatiei e numai unu blamagi, si una compromisiune cu unu milionu de romani si acésta atatu in universale catu si particulare; — si eu fara cea mai mica reservadechiaru pe toti acei romani, fia aceia sibiiani, — ori brasioveni, cari s'ar incumeta a pasi la alegerele proxime dietale pentru activitate, de nescari ómeni nepractici, neesparti si per consequentiam lipsiti de tóta logic'a, — ca-ci lesne vi a siedé dvóstre dloru activisti in Sibiu si Brasiovu in salonele cele bine cladite, — langa caminulu celu caldurosu, — cu pung'a plina de bani, — si laditi'a plina de vinu din celu de 1862, — si tóta activitatea dvóstre ce ati depune-o pe terenulu activitatiei ar' fi, — nu mai multu, nu mai pucinu, decatu pentru unii: a scrie si desfasiurá nescari idei false si lipsite de tóta basea pe una, — séu dóua cóle, — acele a le tipari, — si imprastia cu concludu de decisiune pentru activitate, — a propune séu mai bine a ve propune de ablegati —, a ambitiona cu nescari sofisme séu frase góle pe cutare séu cutare, clientu, sacristianu, séu mireanu, — din provincie, care din innascutai obedientia in contra convingerei sale (de o are) ve promite totulu, — si candu va deveni lucrulu la frangerea panei, — nu va face nimicu, — ca-ce nu póte, — ca-ce e lipsitu de tóte, — ce voi aveti in abundantia; — apoi lu apasa impregiurarile sociale, — si in fine legea lu respinge in unu modu arbitraru, — de nu ei este ertatu nici a cugeta pentru unu resultatu!

Acésta rola e, — séu mai bine ar' fi impartita celoru mai teneri, respective doctoriloru din Sibiu si Brasiovu, — cari cu tóta activitatea loru se vedu a fi necesari instruminte fórté butace, dér' neprovedietórie si intunecóse, séu la casu din contra, — fórté servile si lipsite de ori si ce constantia, éra voivodulu si a reservatu rol'a surugiului a netedi sielele mandiloru, candu cu biciulu, candu cu palm'a indreptandui din frene dupa placu, cá pe nescari mandí frumosi si fuduli, — inse fara ratiune! —

Dicu vi lesne dvóstre dloru din Sibiu si Brasiovu a combina si a ve decide pentru activitate, si apoi nici unulu nu ati avutu — nu aveti — si nici ca ati avé curagiulu a esi in fapta pe terenulu activitatiei aceleia la faci'a loculu, — unde ve lipsece totulu, — ca-ci intru adeveru sunteti niscari teneri fara de praxe.

Hanem gyertek ki a síkra, — unde vi se va dice, meg pokrocztatlak (ve aruncu tiolulu pe capu si ve buccisazu) si in casulu celu mai — umanu veti fi tocati in capu, — séu arestati, pana dupa trecerea actulu. — Apoi! — apoi poti face ce vei vré! — ca-ce nici se te plangi, — nu ai cui, si in casu déca te plangi, — atunci esti suspitionatu cu feliu de feliu de crime si escese eterogene, — pe basea acestoru suspitionari arestatu si per consequentiam, — persón'a, onórea, — materialulu, — nevasta, — fata, — familia, parintii, persecuati, — maltractati, si ruinati pe vecie! —

Dómne! sciti voi de acestea? — déca nu, — atunci cá persóna provediuta cu tóte midiolócele calatoriti pe diosu si ascultati simtiulu celu debelatsatu mahnitulu alu poporulu, — si in specie alu inteligentiei romane, — care, déca voi sibiianiloru si brasioveniloru aceste tóte le sciti, — si totusi nu ve sfiiti a ve declara pentru activitate, — respective a sumutia, invita si atitia simtiulu inteligentiei romane de a pasi, pe unu terenu ruinatoriu de familie: — atunci cu durere, — inse fara cea mai mica reservadechiaru se ve esprimu si dechiaru, ca sunteti niscari hidre mituite, fientie fara de conscientia, — si niscari societati conjurate in contra natiunei romane, — inaintea carora nemicu nu este santu, — nu patria, nu natiune, — si familia! — candu din contra ati trebui se sciti, ca tóta intieptiunea umana se termina in cele dóua cuvinte „a astepta si a spera!“.

Inse concede-mi Dlu Redactoru! — Eu nu amu doritu a face cu acea clica, si clubulu carbunianu, — propusulu meu a fostu si este a replica afirmariloru dlui corespondente din Clusiu insirate sub literile b) si c). (Va urmá).

Pentru că se se informeze publicul despre tentativele, ce continua a se inscena in cauza strafomarii scoleloru confesionali in scole de statu maghiaru, damu loculu cerutu urmatoarei relatiuni si dechiarari a poporului:

Bethleanu in comitatulu Solnocului interioru.

Preastimate Dle Redactoru!

Cu asta ocaziune mi lieu voli'a a ve face cunoscutu giurstarile scolei romane gr. cat. confesionale de aici. — Cei ce vor', ca si din petre se faca maghiari, au incercatu in anulu acest'a de repetite ori, ca scol'a nostra romana conf. din locu se o preface in comunala, — va se dica in maghiara, — de si scol'a in stare buna se sustiene si in prezentu de catra aprópe la 1000 locuitori romani din acestu opidu.

Locuitorii se au dechiaratu, ca si pre venitoriu dupa legi o voru sustiené din propriele loru poteri. — In Novembre a. c. d. supremu inspectoru civilu scolariu, dor' a 4-a óra, insocitu de vreo cativa aristocrati de aici si din giuru — prezentanduse aici — prin artisti'a comunala, a constrinsu poporulu, mai cu séma numai poporulu romanu, spre alu tentá si seduce la convoirea infintiarei scolei comune cu maghiarii si evreii conlocuitori. D. inspectoru dupa mai multe verdi si uscate, cari semenau a lingusiri, — espunendu, ca poporulu maghiaru cu evreii au contribuitu; se astépta numai denariulu romaniloru si scol'a de statu se va infintia. Ci éta fiindca adunarea acésta a fostu chiaru intr'o Mercuri (diu'a tergului de septemana de aici), unu slabu de angeru din poporulu romanu, cam ametitu de spirtulu necuratu judaicu — firesece dupa multe vorbe si frase góle ale stapaniloru adunarei, — nesciindu ce face, a contribuitu verbalu 5 fl. v. a. la scol'a comuna. Dupa care vedindu chiaru inspectorele civilu, ca poporulu e in retacire, a disu catra densulu, adica dvóstra romanii voiti se fia aici scol'a comunala?! La ast'a s'a redicatu unu sgomotu din poporu, care a respunsu: „Noi nu voimu, nici ne trebuie —; noi vomu sustiené numai scol'a nostra de prezentu confesionala, de alt'a nu vomu a sci.“ — Dupa asta scena ce e dreptu dlu protopopu de aici, aperandu caracterulu scolei confesionale in fruntea poporului, a protestatu contra scolei intentionate, dandu din partea poporului romanu dechiaratiunea alaturata la man'a inspectorelui.

In mai multe ronduri respectivulu d. inspectoru a disu: ca cu scol'a nostra gr. cat. n'are nime nimicu, — ci remane neatacata, cá si mai nainte; — indata apoi a disu, ca voru si romanii a contribui ceva? In fine si mai pre urma, s'a exprimat, ca dloru pucinu se potu folosi cu ofertulu de 5 fl. séu nu sciu catu ar' fi fostu dela romani, ci dsale ei trebuie iuainte de tóte numai convoirea la scol'a comunala, ca-ce bani va mai dá si statu (firesece in sensulu legei de pre spatelu poporului), si prin urmare si ar' face ei maghiari scol'a din bani romanesci.

„O! Ddieule, pana candu -ti mai lasi gintea fidela se suferé astfelu de tentatiuni? Au dóra inca nu s'au implutu de dieci de ori pocalulu insielaturiloru si dupa aceste alu suferintieloru?!“ — Pre urma contribuentele de 5 fl., vedinduse insielatu si a retrasu ofertulu. — Dlu protopopu alu nostru G. T. despre tóte incercarile si intentiunile facia cu asta scol'a a facutu cunoscutu maritului ordinariatu de Gherl'a, carele a binevoitu prin unu rescrisu a landá atatu zelulu energicu alu poporului, catu si alu dlui prota catra scol'a confesionala, care de 20 de ani, de candu existe, nu e vediatu cu buni ochi din partea multor'a. — Cu tóte aceste asta scol'a este si va fi confesionala romanésca. Insemnu inse, ca preutulu si protopopulu de aici fórté multu va avé a se luptá pre venitoriu pentru sustienerea acestei scole. Va trebui, cá neincetatu cu tóta ocaziunea se predice poporului romanu din asta parochia evangeliulu moralului si alu romanismului, cá acestu poporu odata cu capulu se nu -si parasésca scol'a, ca uniculu arbore conservatoriu de nationalitate si aducatoriu de fericire poporului. — Dupa cum audu e probabilu, cá scol'a intentionata de statu inca cu inceputulu anulului viitoriu se se deschida, — si fara convoirea romaniloru.

Inse statulu ce nu póte face, numai nóue ne dá pace. — Ei dle supremu inspectoru? Au nu dá in an. tr. ai fostu prea indestalitu cu rezultatu progresulu prunciloru din scol'a acésta? Au nu te ai-esprimat publicu, ca cu asta scol'a potemu trai etc. Apoi ea e totu aca, si totu de acelu poporu bravu se sustiene si guvernéza. Deci ve rogamu: lasa-ne in pace.

Simeone Moldovanu.

Ilustr. dle inspectoru supremu scolariu:

La intrebarea ilustr. vóstre catra noi in acea indreptata: ca convoievomu a sprijini din parte-ni scol'a centrale séu comunala, ce e a se redica si infintia aici in Bethleanu din lasarea in. ministeriu de cultu si instructiune? Subscriis enunciamu urmatoári'a

Dechiaratiune:

Fiinduca noi locuitorii gr. cat. romani din comun'a Bethleanu, multamita provedintiei! ne bucuramu de una scol'a redicata inainte cu 20 ani din materialu solidu cu enorme spese, care corespunde legiloru de invetiamentu, propunenduse inca obiectele in acelesi legi prescise, si care ne datorimu si pre venitoriu nu numai a o conserva cu mari jertfe, ci si a starui pentru catu mai eclatant'a ei in florire, ba cu tempu a o provedé totu in intielesulu legiloru cu unu despartimentu pentru deosebit'a instruire a fetitieloru, si inmultinduse nr. prunciloru scolari si cu unu subinvetiatoriu. — Din aceste motive purcedindu, subscriisii membrii senatului scolariu din locu si representanti'a tuturor locuitoriloru gr. cat. romani din Bethleanu ne dechiaramu serbatoresce pentru totudéun'a, precum si in trecutu ne amu dechiaratu, cu dlu protopopu alu nostru in frunte, cumca noi din parte-ne: nici voimu, nici potemu a avé, sprijini séu a idealisá despre alta scol'a in comun'a nóstra ori sub ce numire, afara de prementionat'a nóstra scol'a confesionala nationala, in a carei posesiune suntemu, eschisivu pe acésta si nu alta o vomu sustiené si sprijini cu poteriile nóstre morali si materiali dimpreuna cu tóte averile ei.

Acést'a dechiaratiune poftimu din cuventu in cuventu a se petrece in protocolu.

Bethleanu in 2 Novembre 1871.

Georgiu Tecariu protopopu, inspectoru scoleloru tractuali confesionali si presiedintele senatului scolariu. Simeone Moldovanu invet. si propr. Alex. Diuganu membru sen. scol. si proprietariu. Petru Marzocu membru sen. scol. si proprietariu. Maftciu Popu membru sen. scol. si propr. Samsonu Chirtosiu jude comunalu si membru sen. scol. Ilie Nedelca primu curatoru. Petru Diuganu, Toma Diuganu, Ioane Diuganu, Lazaru Diuganu, Georgiu Moldovanu, Georgiu Chircu s. a. m. toti proprietari. — Prin

Simeone Moldovanu m/p.,
invet. gr. cat. cá scrietoriu de nume.

Dela dlet'a Ungariei.

In siedinti'a din 13 Ian. ablegatulu St. Majoros presenta unu proiectu de lege despre emanciparea, adica egal'a indreptatire a muieriloru cu barbatii. Proiectulu e fórté scurtu, consta numai din 3 §§. — 1. § dice, ca muierile se aiba intru tóte drepturi egali cu barbatii. Alu 2. § tiene, cá tóte dispusetiunile de pana aici, ce stau in contradicere cu acésta lege, se ésa din valóre. Alu 3. § in fine incredintieza cu ecsecutarea acestei legi pe ministrulu de justitia! Interesanta este motivarea, prin carea dlu Majoros -si recomanda proiectulu. Marele protectoru alu „secului frumosu“ incepú cu istori'a, cum au fostu de fericiti stramosii nostri, tatalu Adamu si mam'a Ev'a in raiu. Acolo, dice proiectatoriulu, barbatulu si muieria au avutu drepturi egali, si pecatuindu Ev'a, amendoi au fostu blastemati, mosiulu Adamu cá si bun'a Ev'a, si prin urmare ficele Evei se aiba si drepturi egali cu barbatii, nu numai suferintie!!

Se continua apoi desbaterea speciala asupra bugetului pentru ministeriulu de culte. Cea mai mare parte din titluri se primesce fara multa desbatere. — La extraordinariu, unde pre séma museului e preliminata sum'a de 46.448 fl. se nasce o desbatere interesanta. — C. P. Szatmáry desapróba organizatiunea museului. Nicairi, dice, nu se afla unu inventariu despre obiectele ce se afla in proprietatea museului. Propune deci a esmite o ancheta, care se organizeze museulu, ca-ci Pulszky, directorele museului, in consecinti'a multeloru sale ocupatiuni, nu póte se satisfacé dorintiei publice in privinti'a acést'a. — Pulszky se nisuiése a se aperá si respinge imputarile ce i le facú Szatmáry. Cu privintia la esprimarea parerei de reu a lui Szatmáry, cumca in museulu unguurescu nu se afla opuri clasice din art'a picturei, lui Pulszky inca

i pare reu, ca Raphael n'a vrutu se se nasca in Kecskemét, dér' acést'a, dice, nu este vin'a directorelui museului. Róga cas'a a votá preliminariulu. —

In siedinti'a din 15 Ian. in desbaterea asupra bugetului pre séma museului, L. Dobsa, numi pre Pulszky camila, pentru ca toti cei ce pórtá dóue séu mai multe oficia suntu camile, cari inca au numai unu capu si dóue stomacuri, inse votéza bugetulu museului. — M. Horváth descrie viéti'a miserabila a scriptoriloru eruditi maghiari si propune a se votá marelui literatu St. Toldy (Schedel de nascere) o suma de 4000 pre fiacare anu pentru cá se nu fia impededatu din lipse materiali in incheierea istoriei literaturii maghiare. Se intielege, ca toti ablegatii — maghiari, au primitu acésta propunere, carea se aviséza comisiunei finantiarie.

Se mai votara 7819 fl. pentru galeri'a nationala de icone; 11.580 fl. pentru belle-arte si pentru sprijinierea artistiloru betrani eminenti; 15.500 fl. pentru cautarea, desemnarea si rezervarea anticatiloru de arte; 3000 fl. pentru restaurarea besericei din Brafalau (in Transilvani'a); 20.000 fl. pentru edarea isvoreloru istorice si a monumenteloru unguuresci; 5000 fl. pentru inmultirea bibliotecei academiei maghiare; 10.000 fl. chirfa (arenda) pentru galeri'a de icone a tieriei; 5000 fl. pentru sectiunea matematica si de sciintie naturalie a academiei; 5000 fl. pentru societatea de sciintie naturale; 2500 fl. pentru sprijinierea scriitoriloru seraci séu a veduveloru loru; 1500 fl. pentru conservatoriulu nationalu maghiaru etc.

Recerintie extraordinarie se votéza: a) pentru scopuri besericesci 310.000 fl. si anumitu pentru gr. cat. 99.000, ev. lut. 36.000, reform. 65.000, gr. or. 100.000, unitari 5000, israeliti 5000 fl.; b) pentru gimnasiulu romanu din Brasiovu 4000 fl. dupa multa desbatere si obiectiuni din partoa d. Babesiu, sub conditiunile de pana acum; pentru scol'a reale superióra din Sibiu 5000 fl., pentru gimnasiulu serbescu din Neoplant'a suntu preliminati 8000 fl., inse ministrulu propune a se edificá in Neoplant'a unu nou gimnasiu serbescu de statu, pentru care dsa presenta si planulu, care se transmite comisiunei finantiarie spre opinare, ér' pana atunci sum'a preliminarata remane in suspensu. — Sub c) si d) se votéza mai multe sume pentru infintiarea unor preparandie etc.

Propunerea lui Demetriu Ionescu, spre a se votá pentru gimnasiulu de Beiusiu unu ajutoriu de 4000 fl. se transmite la comisiunea finantiaria.

Se mai votéza 15.000 fl. pentru conservarea ruineloru din Visegradu, P. Királyi reportéza in numele comisiunei centrale despre proiectele de legi, relative la contingentulu de armata pre 1872, la sistemisarea contingentului militariu dupa catagrafi'a din 1869 si la inmultirea batalióneloru de honvedi. — (la 800.000 —)

Vincentiu Babesiu, avendu in vedere, ca nationalitatile, si anume romanii, unu poporu de trei milióne suflete, nu sunt destulu de respectati in privinti'a instructiunei, presenta unu proiectu de resolutiune, dupa care camer'a ar' avé se provóce pre ministrulu, a se ingrigi, cá scolarii de limba nemaghiara se se instrueze in limb'a loru materna in scolele medioere.

Ministrulu Pauler dechiará, ca nu e de lipsa a lu provocá prin unu concludu separatu, spre a-si implini detorintia, ce i o impune legea. Scolarii de limba nemaghiara se iéu in consideratiune, inse déca acést'a totusi nu se intempla, este unu abusu(!); gravamenulu este dér' la loculu seu si reulu se va delaturá de buna séma. — D. Irányi inca doresce, cá se nu mai obvina abusuri (doresce?!).

Emericu Ivánka doresce a rectificá numai datulu in privinti'a valachiloru. Chiaru dupa datele lui Czoernig, dice dsa, cari suntu cele mai favorabile pentru valachi, in Ungari'a si Transilvani'a suntu numai 2,200.000 de valachi. De 3 milióne nu póte fi dér' nici vorba. (Bietu poporu romanescu, cu cata dragoste vorbescu despre tine in parlamentulu unguurescu, dice Rep. „Fed.“)

Vincentiu Babesiu este gat'a a-si retrage propunerea in urm'a asecurarei ce i a data ministrului.

Cu acést'a bugetulu ministrului de cultu si instructiune publica este pre deplinu deliberatu si camer'a trece apoi la desbaterea generale a bugetului ministeriului pentru aperarea tieriei, care este reprezentatu prin deputatulu Ernestu Hollán, cá comisariu gubernialu.

Cu privire la acestu obiectu Col. Tisza face propunerea, cá camer'a, votandu bugetulu, se invite totuodata ministeriulu pentru aperarea tieriei, cá acést'a se-si dè catu mai curundu parerea despre modulu, cnm s'ar poté creá una armata destulu de numerósa si bine-armata, carea se stè numai sub dispusetiunea parlamentului si a guvernului ungurescu, si fara cá prin acést'a se se ingrauneze tiér'a finantialminte.

Gabriele Varády purcediendu din alte considerante, inca propune cá camer'a se voteze 400 mii fl. pentru pensionarea honvediloru din 1848/9, a veduveloru si orfaniloru loru, si se invite pre ministru a presentá catu mai curundu unu proiectu de lege despre acestu obiectu.

Dupa ce vorbescu mai multi oratori la acestu obiectu, desbaterea generale se inchiaia si, fiindu tempulu inaintatu, remane, cá comisariulu gubernialu se-si desfasiure parerile in siedinti'e de mane. Ministru presied. Lonyay inca -si reserva dreptulu de a face in siedinti'a de mane óre-cari observatiuni la propunerile lui Tisza si Varády. —

Lege pentru regulamentarea legii dela 17/29 Iuliu 1871.

Art. 1. Concesiunea caliloru ferate accordata la 21/9 Novembre 1868, duciloru de Ujest si de Ratibor, contelui Lehndorf si Dr. Strousberg, fiindu resiliata, societatea actionariloru formata pre basea legii dela 17 Iuliu 1871, va construi si terminá liniile ferate prevediute prin acea concesiune dupa conditiunile stipulate in articulele urmatórie:

Art. Acésta societate va intrá dela dat'a promulgarei prezentei legi in tóte drepturile si indetoririle vechiloru concesionari, precum si in posesiunea tuturor linieloru acestui drumu de feru in constructiune, a tuturor constructiuniloru aflate pre densulu, a intregului materialu miscatoriu si a tuturor materialeloru aprovisionate.

Ea iea asupra-i construirea, seversirea si exploatarea urmatórieloru linie:

- Romanu prin Tecuci si Galati, cu imbrasiamentulu dela Tecuci la Barladu;
- dela Barbosi prin Brail'a, Buzeu, Ploiesci, Chitil'a la Pitesci si Bucuresci;
- dela Pitesci, Slatin'a, Craiov'a la Turnu-Severinu, Verciorov'a (frontiera);
- junctiunea intre garele Filaretu si Tergu-Vestei la Bucuresci;
- ramurile dela garele Galati si Brail'a la portu.

Art. 3. Tóte lucrarile terminate séu numai incepute de catra consiliu de administratiune alu acestoru cali ferate, conformu art. 7 din legea dela 17 Iuliu, se voru primí de societate, inapoiundu guvernului sumele cheltuite pana in momentulu intrarei societatei in posesiunea acestoru linie.

Art. 4. Societatea va seversí si predá liniile prescise la art. 2, a) b) c) e), la 1 Septembrie, éra junctiunea dintre garele dela liter'a d), dela 1 Decembre 1872; podurile si viaductele se potu construi provisoriu de lemnu, éra lucrarile definitive de feru si pétra se voru terminá in terminu de trei ani dela promulgarea acestei legi.

Art. 5. Guvernulu va dá societatei actionariloru, la 1 Ianuariu 1872, una suma de 4,760.000 lei, precum si 4,760.000 lei la 1 Iuliu aceluasi anu, tóte aceste sume garantate in fondulu drumulu de feru.

Déca la 1 Septembrie 1872, liniile dela art. 2, liter'a a) b) si e voru fi terminate si primite, garanti'a de mai susu incetóza.

Déca societatea va terminá mai inainte de 1 Septembrie liniile Romanu-Galati-Brail'a si Bucuresci si voru fi in stare a fi primite de guvernulu, atunci

garanti'a pentru aceste linie va datá din diu'a primirei loru de catra guvernulu.

Doband'a de $7\frac{1}{2}\%$ garantata de statu pentru liniile dela art. 4 liter'a a) b) d) si e), precum si pentru acelea dela art. 6, nu se va plati de guvernulu decatu din diu'a seversirei si primirei loru de catra guvernulu.

Durat'a concesiunii va incepe dela 1 Iuliu 1871.

Art. 6. Societatea va terminá constructiunea liniei Pitesci, Slatin'a, Craiov'a, Turnu-Severinu, Verciorov'a (frontaria), in terminu de 3 ani dela dat'a promulgarei prezentei legi.

Podurile si viaductele se potu construi provisoriu de lemnu, éra lucrarile definitive de feru séu pétra se voru terminá in terminu de 6 ani dela promulgarea prezentei legi.

Art. 7. Podurile si viaductele provisorie si definitive, atatu acelea pentru sectiunea dela art. 6, catu si acele prevediute la art. 4, se voru face din fondulu de constructiune.

Art. 8. Guvernulu garantéza, conformu concesiunii, una dobanda de 20.250 lei pre chilometru.

Art. 9. Dobandile pentru capitalulu reprezentatu de susu-disele cali ferate (determinatu prin art. 11) se garantéza de catra statu si se voru trece in bugetulu anuale cá detoria a statului, mai antaiu pentru liniile mentionate la art. 4 si in urma pentru acelea dela art. 6 indata dupa terminarea si primirea loru de catra guvernulu.

Art. 10. Déca in terminulu prescisu de art. 6 nu se va seversí lini'a Pitesci, Slatin'a, Craiov'a, Turnu-Severinu, Verciorov'a (frontaria), séu déca in cursu de unu anu dela promulgarea acestei legi nu se voru incepe lucrarile, guvernulu va poté concede constructiunea ei la ori-care alta compania, fara nici unu dreptu de contestatiune din partea societatei. Diferenti'a anuitatei ce ar' poté resultá in acestu casu din cifr'a totale, a se inscrie in bugetu pentru totu resoulu, se va plati in comptulu societatei, retienenduse din anuitatile garantate pentru liniile dela art. 4.

Déca inse nici liniile dela art. 4 nu voru fi fostu terminate si primite la terminulu prevediutu in acelu articulu, atunci societatea va fi deposedata imediatu de catra guvernulu din posesiunea acestei linie, si nu va avé altu dreptu, decatu se priméscá dela statu, prin plata de anuitati, valórea lucrariloru seversite si constatate printr'una comisiune de patru experti, admisa de ambele parti; doi experti se voru numí de societate si doi de guvernulu romanu. Acesti patru experti, inainte de a procede la ori-ce alta lucrare, voru alege unu alu cincilea expertu.

La casu de neintielegere asupra alegerei acesteia, presiedintele curtei de casatiune numesce pre acestu alu cincilea expertu.

Resultatulu acestei expertise este definitivu.

Din valórea lucrariloru se va deduce mai antaiu sum'a de 9,520.000 lei avansata prin art. 6, si restulu se va plati prin anuitati cu $7\frac{1}{2}\%$ dobanda.

Numai casurile de fortia majora se potu invocá pentru intardiari, la terminele prevediute la art. 4 si 6, cari se voru aprecia si recide de catra tribunalulu de arbitri, prevediutu in concesiunea primitiva la art. 27.

Art. 11. Societatea este detoria a convertí imediatu in actiuni obligatiunile depuse pana acum in sum'a de 200,791.125 lei. Ea va fi asemenea in dreptu a convertí in actiuni restulu obligatiuniloru in circulatiune, cari nu se afla inca depuse, pana la sum'a intréga de 245,160.000 lei, emisa de vechii concesionari.

Déca posesorii obligatiuniloru nedepuse inca, ar' refusá se adhere la cele prescise de art. 4 din legea dela 17 (29) Iuliu, societatea va fi tenuta a i indemnisa conformu art. 6 din legea citata mai susu.

Societatea are dreptulu a emite, in risculu si pericolulu seu, actiuni si prioritati suplementarie pentru cheltuielile necesarie la constructiunea caliloru ferate Pitesci, Verciorov'a (frontaria), junctiunea intre garele dela Bucuresci si la deseversita terminare si reparatiunea linieloru specificate la art. 4.

In nici unu casu garanti'a statului stipulata pentru totalitatea linieloru arátate la art. 4 si 6, si care se urca la 18,609.750 lei, corespundietórie la 919 kilometre lungime totale si definitiva dela Romanu la Verciorov'a (frontaria) si ramurile, nu

va poté trece preste acésta cifra, ori-care ar' fi cheltuielile sub ori-ce denumire, emisiunea actiuniloru si a prioritatiiloru suplementarie nepotenduse face in sarcin'a statului.

Societatea va avé inse facultatea pentru conversiunea in actiuni a obligatiuniloru emise de vechii concesionari, precum si pentru emisiunea actiuniloru si a prioritatiiloru suplementarie se repartiesca sum'a de 18,609.750 lei, mentionata la aliniatulu precedentu, asupra sumei totale a capitalului reprezentantu in actiuni, in urmarea conversiunii si a emisiunii suplementarie.

Amortimentulu capitalului suplementariu ce societatea va emite in virtutea acestui articulu, va remané inse cu totulu in sarcin'a sa, fondulu de amortimentu prevediutu de art. 17 din vechi'a concesiune nepotendu privi decatu asupra sumei de 248,130.000 lei, corespundietórie cu lungimea trianghiului resou de 919 kilometre.

Fondulu de reserva si de amortimentu pentru capitalulu de 247,130.000 lei se va constitui indata ce veniturile brute o voru permite, conformu art. 17 din vechi'a concesiune. (Va urmá.)

In ROMANIA partit'a conservativa face apelu prin diurnalulu ei „Pressa“ catra tóta suflarea ordinei si a conservatismului, cá se se lege mereu strinsu la olalta prin disciplina stricta; apoi ideele si cugetele uniforme trebuie se reesa la potere preste liberalismulu desmatiatu nu numai intr'unu statu, ci si in lumea tóta, martora e tóta istori'a dela creatiune incependu.

„Romanulu“ aduce din diariile de Petersburg scire, ca fabricele de arme si munitiuni lucra diu'a nóptea de multe luni, si min. de resbelu a comandata 119 milióne cartusie spre a se da preste anu infanteriei, ce presupune ajunulu unui resbelu mare. —

In Svedi'a mesagiulu reg. se lauda cu cele mai bune finantie si va mici contributiunea. Corbu albu intre state. —

Varietati.

Balulu Reuniunii F. R.

Sambata in 15/27 Ian. se va tiené balulu Reuniunii femeiloru romane pentru ajutorarea orfanineloru romane, la care prin acést'a se face invitare cuvenita.

Bilete de intrare à 1 fl. 50 cr. v. a. se afla la domni M. et L. László, H. Zeidner si Gabriele Tutsek.

Bilete numerisate pentru galeria à 2 fl. 50 cr. v. a. se voru afla la domni D. Demeter et Neffe. Comitétulu.

— (Diuaru si planu de invetiamentu.) La oficiulu protopopescu gr. cat. romanu din Clusiu se afla de vendutu in folosulu fondului tractuale scolaru diuaru de a inferi séu inscrie absentiele, si progresulu prunciloru din scólele populare a 6 cr. ecemplariulu, tiparitu pre charthia de scrisu. Totu in folosulu fondului tractuale scol. se afla de vendutu si unu planu de invetiamentu pentru scólele populare a 6 cr. ecemplariulu. In acestu din urma materi'a din tóte obiectele de invetiamentu, poftite de legea civile, este impartita dupa 3 despartimente ale prunciloru. Planulu acést'a s'a compus, pentruca s'a vedutu a fi fórté de lipsa din cauza, ca fara unu planu de invetiamentu docentii nu sciú, ce si catu se propuna din fiacare obiectu intr'unu anu. Ambele suntu aprobate de prea veneratulu consistoriu metropolitanu din Blasiu. —

Cursurile

la bursa in 23 Ian. 1872 stá asia:

Galbini imperatesci	--	--	5 fl. 49	cr. v. a.
Napoleoni	--	--	9 „ 17	„ „
Augsburg	--	--	114 „ 17	„ „
Londonu	--	--	115 „ 35	„ „
Imprumutulu nationalu	--	--	62 „ 90	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5 ^o / _o	--	--	72 „ 90	„ „
Obligatiunile rurale ungare	--	--	80 „ 25	„ „
„ „ temesiane	--	--	78 „ 75	„ „
„ „ transilvane	--	--	77 „ 50	„ „
„ „ croato-slav.	--	--	— „ —	„ „
Actiunile bancai	--	--	864 „ —	„ „
„ creditului	--	--	343 „ —	„ „